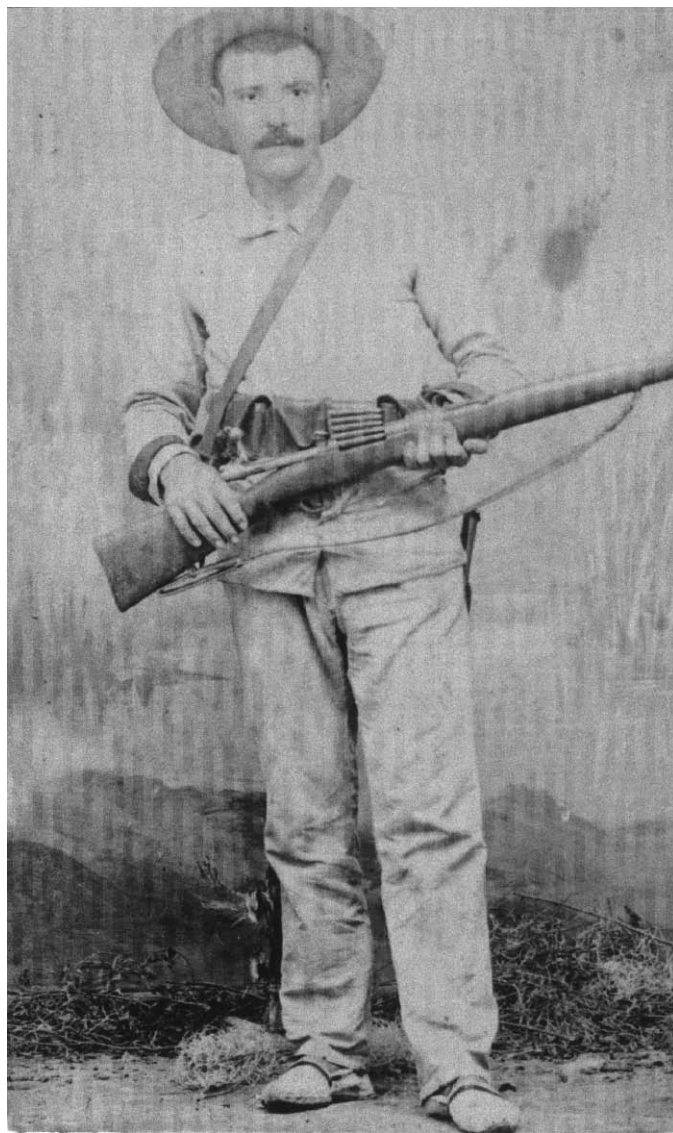

les quintes al segle XIX: un autèntic malson

PELAI PAGÈS

El propassat dia 13 de gener va tenir lloc al Saló de Pedra la presentació del darrer Premi Burriac d'estudis històrics: el llibre de Jordi Pinart sobre les *Quintes a Argentona durant els anys 1860-1869*. El llibre representa una aportació important pel coneixement de la història d'Argentona –i per extensió de la de Catalunya– perquè, com vaig assenyalar en l'acte de la presentació, el servei militar obligatori, que fins a la seva desaparició fa molts pocs anys era una obsessió per a la joventut espanyola, en el segle XIX s'havia convertit en un autèntic malson que a Catalunya havia provocat no poques revoltes, insurreccions i motins.

De fet era important partir de la base que el servei de “quintes” per sorteig, substitut de l'antic sistema de reclutament voluntari, no s'havia aplicat a Catalunya –bàsicament per l'oposició dels catalans ja manifestada a l'avalot de 1773– fins a les darreries de 1842, en plena consolidació del sistema liberal a l'estat espanyol. I, a partir d'aquell moment, els catalans van patir les conseqüències d'una activitat que era molt onerosa per a la joventut espanyola. L'estat permanent de guerra que es vivia al país –des de la guerra del francès, el 1808, fins a la de Cuba, del 1898, no hi havia hagut pràcticament un any de treva– feia que la mortaldat en campanya fos molt elevada, a l'entorn del 50%. Per altra banda, les condicions sanitàries a l'exèrcit deixaven molt

Fotografia del llibre de Jordi Pinart

a desitjar i els mossos que no morien en campanya podien agafar qualsevol de les malalties contagioses que circulaven lliurement per les casernes militars; el tracte que hom donava al *quinto* era completament degradant i, sovint, havia de conviure amb delinqüents comuns que eren enviats a la guerra per redimir condemna. Finalment, la durada del servei

militar se situava a l'entorn dels set anys... Això volia dir que un jove que anava a fer el servei militar, amb un ofici, si sobrevivia després d'haver-lo fet, havia de reprendre la vida civil pràcticament des de zero.

Aquesta situació explica que molts joves intentessin alliberar-se de fer el servei. Però els mecanismes no eren fàcils: per una

banda, l'estat havia previst la redempció en metàl·lic que, a partir d'una llei de 18 de juny de 1851, se situava en 8.000 rals, que calia pagar al comptat. Una xifra, certament, que estava a l'abast de molt poques butxaques i que explica que durant els anys 60 es

la que calia pagar a l'estat. Existien també exempcions per impediments físics—defectes físics, malalties congènites, “curt de talla”—que un tribunal mèdic havia d'avaluar, o per motivacions econòmiques, quan el nucli familiar depenia del quintat o era un fill de vídua.

Justament, l'aportació més interessant del llibre de Pinart és que se centra en l'estudi del sistema de les quintes tot analitzant les múltiples al·legacions que van presentar els mossos argentonins per evitar el servei militar. I ho fa durant una dècada clau en la història d'Espanya i de Catalunya: els anys 60 del segle XIX, en què el poder és a mans de la burgesia moderada i dels membres de la Unió Liberal d'O'Donnell, un període en què es viu una certa eufòria econòmica i financera —es construeixen 5.000 quilòmetres de xarxa ferroviària entre 1855 i 1866—, però que culmina en la important crisi econòmica de 1866 que va servir de marc a la revolució que progressistes i demòcrates van portar a terme el setembre de 1868. És especial-

ment important destacar que, justament, en la propaganda dels revolucionaris, que va servir per mobilitzar nombrosos sectors populars, es contemplava l'abolició del sistema de quintes. Finalment, però, no es va portar a terme perquè el mateix any 1868 començava la primera guerra de Cuba i, poc després, s'iniciaria la tercera guerra carlina... El nou govern sorgit de la revolució es va limitar a rebaixar el preu de la redempció i a permetre que els ajuntaments portessin a terme substitucions col·lectives. Però el sistema va romandre i ara en la perspectiva de dues noves guerres. No és per casualitat que en els darrers anys de la dècada dels seixanta l'antimilitarisme dels joves tornés a revifar-se a la societat catalana.

Justament, com posa de manifest l'estudi de Jordi Pinart —i ell mateix va explicar a bastament en l'acte de presentació del llibre— el cas concret d'Argentona representa una bona mostra de com durant els anys 60 del segle XIX la joventut intentava, amb tots els recursos al seu abast, evitar el servei militar.

L'aportació més interessant del llibre de Pinart

és que se centra en l'estudi del sistema de les quintes tot analitzant les múltiples al·legacions que van presentar els mossos argentonins per

evitar el servei militar

creessin tota una sèrie de companyies d'assegurances contra les quintes que preveien la subscripció d'una pòlissa que amb el pagament a terminis durant divuit o vint anys permetia reunir la quantitat indispensable a pagar a l'estat. Una altra fórmula per evitar el servei militar consistia a trobar un substitut que volgués complir el servei militar del quintat, previ pagament d'una quantitat que en aquest cas no era tan onerosa com

necrològica. toni lladó lladó

Per les festes de Nadal i Cap d'Any passades, estranyats per no rebre d'en Toni Lladó i Lladó, la petita poesia o una Nadala feta per ell mateix, vam trucar-lo per desitjar-li bones festes i al mateix temps, consultar-lo sobre la seva disposició i la dels amics de Campos, per celebrar a l'Illa de Mallorca, la XII Trobada dels Lladó. La resposta va ser imprecisa i lacònica i com que al amic Josep Lladó Graupera, també el va sorprendre una resposta semblant, vam atribuir-la a no tenir ganes de tornar organitzar una Trobada.

Decidits a confirmar la primera impressió vam fer diverses trucades a principis de març que varen resultar infructuoses, però, la setmana passada

vam aconseguir parlar amb la seva esposa na Maria. La seva contesta, al demanar per en Toni, va ser esfereïdora: en Toni ja fa dues setmanes que és mort (14 març 2008). Ara s'entén la seva actitud, ja que per les festes, havia estat deu dies a l'Hospital General i seva malaltia es veia incurable.

Els companys de la comissió organitzadora i després els Lladó, que assistiren a les últimes Trobades, varem tenir la sort de coneixe'l ja fa més de deu anys i per nosaltres, la seva entusiasta col·laboració va ser determinant per aconseguir l'èxit de la XI Trobada a Mallorca i les dues últimes a Argentona-Lladó i Montserrat, on vingueren molts Lladó de Campos.

Per les notes de premsa que hem rebut de Campos, ara sabem més de les seves múltiples activitats, en pro de la seva vila. La seva desaparició deixa orfe a Campos d'un excel·lent historiador, escriptor, poeta, mestre, professor d'educació física, polític i, sobretot, organitzador, curós en tots els detalls.

En nom dels Lladó, que ens han acompanyat amb tanta alegria a les Trobades, en les quals la personalitat d'en Toni era fortament apreciada, ara amb tristesa per la irreparable pèrdua, expremem el nostre condol a la seva esposa Maria, filla Fàtima, família i a tots els amics de Campos.

Julia Lladó